

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:34

יציאת השבת: 17:32

ל' תשרי תשע"ב

גיליון מס' 39

שאלת אביך ויגידך

שאלות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שבת

להינצל מהמבול

כולנו מכירים את הסיפור: אלוקים מתכוון לשלוח מבול להשמיד את העולם. הוא אומר לנח הצדיק לבנות תיבה ולהכניס אליה זוגות מכל בע"ח. ואז יורד גשם במשך 40 יום ו-40 לילה. אלוקים שולח קשת בענן, ומאז חי נח באושר ועושר...

למעשה, יש שם קצת יותר מזה. לפני שאלוקים שולח את המבול, משקיע נח 120 שנה בבניית התיבה. אלוקים רצה שנח יפתח במבצע המוזר הזה כדי שסקרנותם של האנשים תתעורר, ואז יוכל נח לדבר איתם בנושא המשבר העולמי הממשמש ובא.

ובכן, 120 שנה זה המון זמן, והיינו חושבים שנח הצליח לשכנע הרבה אנשים לחזור לדרך הנכונה. אך, כמה חבל: במקום לצאת ולהשפיע על הזולת, נח ראה בתיבה כרטיס הצלה אישי עבורו – הזדמנות לבנות חומה גדולה ולבודד עצמו מהחברה הרעה.

במידת מה זה נכון שאנחנו צריכים להגן על עצמנו ועל משפחותינו. הרמב"ם מזהיר אותנו מהסכנה שיש בחיים לצד שכנים שאינם שותפים לסולם הערכים שלנו. כשיש קלקול, הטוב נסחף לעתים קרובות עם הרע. ומכך אנחנו צריכים להיזהר.

אבל, יש גם צד שני. ה"תיבה" לא יכולה להיות מבודדת לחלוטין; חייבים להיות בה גם פתחים כלשהם. אנחנו מוכרחים לצאת

ולנסות להביא לשינוי בעולם. כמו הסיפור על שני האנשים ששטו יחד בסירה ואחד מהם התחיל לקדוח חור בקרקעיתה. "מה אתה עושה!?" צעק החבר שלו באימה. "נו באמת, אל תדאג, ענה לו השני, "אני קודח רק מתחת למושב שלי." היום, עמ"י נלחם בחזיתות רבות. עצם קיומה של המדינה עולה לדיון בעולם כולו. מעשים אנטישמיים ברחבי העולם

1. מי אני: נכדו של נח ושמי כשם ירק השדה.
2. מנין לומד רש"י את הכלל: "אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו"?
3. "אלה תולדות נח, נח איש צדיק". ציין 2 פירושים לפסוק זה.
4. "נח איש צדיק". מי עוד בתנ"ך זכו לתואר צדיק?
5. במשך כמה שנים בנה נח את התיבה ומדוע נמשכה בנייתה זמן רב? (רש"י).
6. "צוהר תעשה לתיבה". ציין 2 פירושים למילה צוהר.
7. היכן נחה התיבה?
8. מה משמעות המלה "מבול"? ציין 3 פירושים (רש"י).
9. א. כמה קומות היו בתיבה?
ב. מה היה בכל קומה?
10. מי לא מת במבול ומנין לומדים זאת? (רש"י).
11. על הקשת נאמר: "זאת אות הברית... לדת צולם". מה לומד רש"י מהמילה לדת בכתיב חסר?
12. על נח נאמר: "וישת מן היין וישכר".
א. השקו אותו יין.
ב. השקו אותו חלב.
ג. נחשבה לשיכורה.
13. על מי נאמר:
א. גיבור ציד. ב. יודע ציד?
14. מה השם של: א. אשתו של נח? (רש"י)
ב. אביו? ג. בניו?
15. "ויקח שם ויפת את השמלה... ויכסו את ערוות אביהם". איזה שכר קיבלו על פעולה זו? (רש"י).
16. "אלה תולדות נח, נח איש צדיק". ציין 2 תכונות לצדיק הרמוזות במילה "צדיק".
17. באיזה גיל היה נח:
א. כשבנה את התיבה? ב. כשנפטר?
18. "ונח מצא חן בעיני ה'". לפי סוטה דף מ"ז 3 דברים מוצאים חן בעיני האדם. מה הם?
19. "וישלח את העורב". על מי מסופר בתנ"ך שהעורבים האכילו אותו ומה הרמז לכך?
20. מי היו סבא וסבתה?
21. "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו". ציין 2 פירושים מנוגדים לפסוק זה.
22. מי אביהם של הסיניס?
23. על התיבה נאמר: "וכפרת אותה בכופר". מה פירוש המילה כופר?
24. כיצד קורא הנביא ישעיהו למבול? (עיין בהפטרה פרק נ"ד).
25. באיזה פסוק בפרשתנו יש 7 פעמים רצופות ו' החבור?
26. "ויחל נח איש האדמה" על מי נאמר בתורה שהיה:
א. עובד אדמה? ב. איש שדה?

ותופעת טמיעה נוראה, כשמדי שנה מחליטים 50 אלף יהודים בגילאי 29-20 לעזוב את עמ"י, ואובדים לנצח. התלמוד אומר שכל ישראל ערבים זה לזה – כולנו אחראים. מוטל על כל אחד מאיתנו לקחת אחריות – כלפי עצמנו, כלפי בני משפחותינו, כלפי בני עמנו וכלפי עולמנו. הרב שרגא סימונס, אש

תיבת נח והמבול

- ◆ בניית התיבה לקחה 120 שנה ע"מ לתת לאנשי דור מבול לחזור בתשובה.
- ◆ לאחר סיום בניית התיבה, חיכה בורא עולם עוד שבוע עד שיסתים ימי האבלות על מות מתושלח שעדיק היה.
- ◆ מתושלח נפטר בגיל 969 והוא היה הסבא של נח.
- ◆ נח היה בן 600 כשבנה את התיבה וחי עוד 350 שנה לאחר המבול.
- ◆ 3 בניס היו לנח: שם, חם ויפת. המוכר ביותר מבין צאצאיהם הוא אברהם אבינו מצאצאי שם.
- ◆ 3 קומות היו בתיבה: עליונה לזבל, שנייה לבע"ח ושלישית לנח ומשפחתו.
- ◆ החיות הגיעו לתיבה מעצמם. 7 זוגות מבע"ח הטהורים וזוג מכל בע"ח טמא.
- ◆ המין היחיד שלא נכנס לתיבה הם הדגים כי לא נגזר עליהם למות במבול.
- ◆ לנח היו אבנים טובות המאירות בלילה, ע"מ שידע מתי יום ומתי לילה.

1. תירס בן יפת.
2. מהפסוק: "כי אותך ראיתי צדיק" ולא נאמר גם תמים (ז' ו').
3. א. שזכר צדיק לברכה ולכן ספר בשבחו. ב. ללמדנו עיקר תולדותיהם של צדיקים - מעשים טובים.
4. אברהם ואיוב.
5. במשך 120 שנה. כדי שישאלו אותו לפשר מעשיו ואולי יחזרו בתשובה.
6. א. חלון. ב. אבן טובה שמאירה כצהרים.
7. על הרי אררט.
8. א. בילה (=השמיד) את הכל. ב. בילבל. ג. הוביל ממקום גבוה לנמוך.
9. א. 3 קומות. ב. העליונה לאדם, האמצעית לחיות והתחתונה לזבל.
10. הדגים. מדויקים מהפסוק: "וכל אשר בחרבה מתו" (ז' 22).
11. שרק לדורות החסרים (הרשעים) נצרכת הקשת, ואילו כשיש צדיק כמו רבי שמעון בר יוחאי אין צורך בקשת!
12. א. לוט. ב. סיסרא. ג. חנה.
13. א. נמרוד. ב. עשו.
14. א. נעמה (רש"י פרק ד' 22). ב. למך. ג. שם, חם ויפת.
15. שניהם זכו לכיסוי: בני שם זכו לכיסוי בטלית של ציצית, ובני יפת זכו לכיסוי בעפר (=קבורה).
16. א. צדיק = ר"ת צפונה דרומה ימה קדמה, דהיינו אכפת לו מכל הסוגים אותו.
- ב. צדיק = אדם שמתפלל במנין שהרי: צ=90 אמנים, ד=4 קדושות, י=10 קדישים, ק=100 ברכות.
17. א. 600. ב. 950.
18. חן המקום על יושביו, חן אישה על בעלה וכן מיקח על מיקחו (כלומר אדם אוהב את מה שהוא קונה).
19. אליהו הנביא. "עד יבשת המים" יבשת = אותיות תשבי!
20. הנכדים של חם בן נח: "ובני כוש סבא ... וסבתה" (י' ד).
21. לפי רש"י: א. לשבחה - כל שכן בדורות אחרים. ב. לגנאי - רק בדורותיו.
22. כנען (י' 17).
23. זפת.
24. מי נח.
25. "זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה" (ח' 22).
26. א. הכל. ב. עשו.

- ◆ כשעלה ר' יהושע בן לוי לגן עדן פגש את רשב"י, שאל אותו רשב"י "הנראתה הקשת בימך?" ענה לו ר' לוי - כן. "אם כך אין אתה בן לוי" אלא שלא נראתה הקשת, אך לא רצה ר' יהושע בן לוי להתגאות בפני הרשב"י.
- ◆ המבול בהפטרה נקרא "מי נח" על שנה לא הגן על דורו ולא ביקש עליהם רחמים.
- ◆ ישנם כיום ממצאים המעידים ששרידי תיבת נח נמצאו בתורכיה.
- ◆ נקודה למחשבה: המקום הנוסף בתנ"ך שמזכרת בו המילה מבול זה תהילים, סוף מזמור כ"ט "ה' למבול ישב".

- ◆ הקשת מסמלת שלא יהיה עוד מבול אך גם הזהרה בשבילנו שלא לחטוא.
- ◆ "ר' חזקיה בשם ר' ירמיה: כל ימיו של רשב"י לא נראתה קשת בענן", מפני

שהקשת באה במקום שאין זכות לכפר, ורק ברית הקשת מזכירה שלא להעניש, אבל רשב"י זכויותיו הגנו על הדור ולא היה צורך בקשת.

- ◆ שנה שלמה היו כולם בתיבה.
- ◆ בחודש סיון פסק המבול.
- ◆ בחודש אב התחילו לראות את ראשי ההרים.
- ◆ 40 יום לאחר שנראו ההרים, שלח נח את העורב. כעבור שבוע שלח את היונה בפעם הראשונה ולאחר שבוע נוסף שלחה בפעם השנייה.
- ◆ ולמה היונה חזרה עם עלה זית דווקא? אמרה היונה: "סיהיו מזונותי מרורין כזית ויהיו מסורין בידך, ואל יהיו מתוקין כדבש ומסורין ביד בשר ודם".
- ◆ לאחר יציאת נח ומשפחתו מהתיבה, הקריב נח קורבן תודה לה'.